

Огляд законодавства

Огляд законодавчих змін, що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Вересень 2019

Набули чинності

- Реорганізація Мін ТОТ та ВПО
- Програма дій нового Уряду
- Нормативна база для функціонування Міністерства цифрової трансформації

Проекти

- Верифікація та моніторинг державних виплат

Інші події

- Виборчий кодекс

Набули чинності

Реорганізація Мін ТОТ та ВПО

2 вересня Кабінет Міністрів затвердив Постанову #829¹ щодо деяких питань оптимізації системи центральних органів виконавчої влади.

Зокрема, змінами передбачається реорганізація Міністерства тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, шляхом його приєднання до Міністерства у справах ветеранів. Таким чином, назва реорганізованого Міністерства – Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. Оксана Коляда була призначена міністром об'єднаного Міністерства, за основи пропозиції асоціації ветеранів. Обсяг питань, пов'язаних з конфліктом та внутрішнім переміщенням, які будуть відноситися до відомства нового Міністерства, буде визначено новим розпорядженням Міністерства.

Бюджетний запит на діяльність об'єднаного Міністерства, закладений Міністерством фінансів України, складає 150 829 800 грн.²

Програма дій нового Уряду

29 вересня Кабінет Міністрів прийняв Постанову #849³, якою Уряд затвердив та подав на розгляд Верховній Раді текст п'ятирічної Програми діяльності Кабінету Міністрів України. 4 жовтня Верховна Рада прийняла дану Програму.

Програма дій⁴ визначає пріоритети та цілі роботи нового Уряду до 2025 року. Уряд підкреслив, що в основу Програми покладено людиноцентричний підхід і всі політики Уряду базуються на потребах людини. Програма містить 17 пріоритетних напрямків (відповідно до кількості міністерств) та 87 цілей.

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannya-optimizaciyi-sistem-829>

² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://mva.gov.ua/ua/news/byudzhetniy-zapit-na-2020-2022-roki>

³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-programi-diyalnosti-kabinetu-ministriv-ukrayini-849290919>

⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66959

До цілей Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, віднесено реінтеграцію ВПО та мешканців тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим до «сучасного українського простору», через досягнення наступних показників:

- Кількість учнів і студентів з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим, які навчаються на підконтрольній Україні території;
- Кількість ВПО, які повноцінно інтегровані до місцевих громад;
- Кількість працевлаштованих ВПО;
- Кількість ВПО, що перебувають в черзі для отримання «компенсації за житло». Документ не уточнює, чи це положення передбачає компенсацію за пошкоджене/зруйноване майно внаслідок конфлікту.

Для досягнення даних показників, Програма встановлює наступні такі напрямки діяльності Міністерства:

- 1) Спрощення доступу до адміністративних послуг для ВПО та населення на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської областей та АР Крим;
- 2) Запровадження адміністративної процедури реєстрації фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської областей та АР Крим;
- 3) Вдосконалення механізмів отримання документів про громадянство та освіту відповідного рівня для жителів тимчасово окупованих територій Донецької, Луганської областей та АР Крим;
- 4) Створення відповідних умов для громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, в тому числі АР Крим, для вступу до навчальних закладів на території, підконтрольній Уряду України.
- 5) Підвищення спроможностей закладів охорони здоров'я Донецької, Луганської та Херсонської областей з урахуванням додаткового навантаження, пов'язаного з наданням медичних послуг мешканцям тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.
- 6) Запровадження пільгового кредитування для ВПО на купівлю власного житла;
- 7) Розробка програм надання тимчасового житла для ВПО;
- 8) Реалізація програм соціалізації ВПО у місцеві громади, зокрема, підтримка бізнесу, освітніх програм, участі у місцевій владі, вирішення питання забезпечення житлом.

Програма також передбачає, що Міністерство юстиції має забезпечити доступні та зручні послуги безоплатної правової допомоги та впровадити ефективний механізм виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Відповідно до тексту Програми, у кожному міністерстві буде визначена відповідальна посадова особа для звітування щодо прогресу досягнення відповідних цілей Програми. УВКБ ООН та партнерські організації будуть моніторити процес імплементації даної Програми.

[Нормативна база для функціонування Міністерства цифрової трансформації](#)

18 вересня, Кабінет Міністрів прийняв Постанову #856⁵, якою затверджується Положення про Міністерство цифрової трансформації України. Положення визначає нормативну базу, цілі та принципи діяльності новоствореного Міністерства.

⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pitannya-ministerstva-cifrovoyi-t180919>

Згідно з Положенням, Міністерство цифрової трансформації є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує державну політику у сфері надання електронних адміністративних послуг. Згідно з Положенням, Міністерство відповідатиме за формування та ведення Реєстру адміністративних послуг. Зокрема, до цілей роботи Міністерства належить створення єдиного державного веб-порталу електронних послуг. Міністерство координуватиме роботу органів, що утворили центри надання адміністративних послуг, для підвищення рівня якості надання адміністративних послуг, розширення функцій центрів та переліку послуг, які надаються через них. Хоча Положення не містить переліку адміністративних послуг, які будуть надаватися в електронному вигляді, існує можливість, що такий підхід Міністерства спростить доступ до отримання адміністративних послуг для ВПО та жителів НКТ.

Міністерство має подати у двомісячний строк Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення до актів законодавства змін, необхідних для реалізації даної Постанови.

Проекти

Верифікація та моніторинг державних виплат

2 вересня народні депутати зареєстрували у Верховній Раді законопроект #1231⁶ про верифікацію та моніторинг державних виплат. Законопроектом пропонується внесення змін до низки нормативних актів щодо процедури верифікації⁷ соціальних виплат, таких як пенсії, допомоги, пільги, субсидії, соціальні стипендії та інші виплати з державного бюджету.

Зокрема, пропонується внести зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо умов призначення та перерахунку пенсій. Пенсійний фонд може подовжити до 30 днів строк проведення додаткової перевірки достовірності наданих відомостей для призначення чи перерахунку пенсій. Процедура верифікації має адмініструватися через єдину інформаційно-аналітичну систему для збору та аналізу даних, отриманих від органів влади. Для проведення верифікації, законопроект передбачає доступ до персональних даних з усіх державних реєстрів, зокрема, Єдиного державного демографічного реєстру, Державного реєстру виборців та Державного реєстру актів цивільного стану громадян. Законопроект також передбачає надання відомостей Державною прикордонною службою України щодо реципієнтів, які в'їжджали/виїжджали на тимчасово окуповані території у Донецькій і Луганській областях та АР Крим. Якщо в процесі верифікації буде визначено, що особа подала недостовірні дані, на підставі яких було встановлено та/або здійснюється виплати, вони можуть бути призупинені або перераховані. Існує ризик, що така процедура може спричинити необґрунтовані припинення виплат для ВПО та жителів НКТ.

11 вересня у Верховній Раді було зареєстровано альтернативний проект закону #1231-1.⁸ Відповідно до даного законопроекту, дозволяється проводити верифікацію тільки за письмовою згодою реципієнта, а ретроспективна верифікація можлива лише за рішенням суду. Альтернативний законопроект також

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66609

⁷ Згідно з текстом законопроекту, визначається три типи верифікації: поточна верифікація (під час нарахування та/або здійснення державних виплат), превентивна (під час звернення реципієнта за призначенням державних виплат) та ретроспективна (після завершення державних виплат реципієнту).

⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66795

пропонує виключити пенсії та стипендії з переліку виплат, які підлягають верифікації. Передбачається, що рішення про припинення чи перерахунок виплат може бути прийняте лише за рішенням суду.

Верховна Рада прийняла у першому читання проект закону #1231, з рекомендаціями до Комітету взяти до уваги положення альтернативного законопроекту для недопущення необґрунтованого припинення соціальних виплат. 8 жовтня, рішенням Комітету з питань соціальної політики, законопроект #1231 був переданий до другого читання, без врахування всіх правок, запропонованих в альтернативному законопроекті.

Інші події

Виборчий кодекс

У вересні Президент України наклав вето на проект Виборчого кодексу #3112-1⁹ та надав пропозиції до законопроекту. Головне науково-експертне управління проаналізувало пропозиції та надало свої висновки. Зокрема, Управління підтримало пропозиції запровадити постійний механізм реалізації виборчих прав ВПО під час всіх видів виборів (включаючи надання права голосу на місцевих виборах). Висновки Управління були передані відповідному Комітету Верховної Ради (з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування) для підготовки законопроекту на повторний розгляд Верховною Радою. Якщо до Виборчого кодексу будуть внесені зміни, відповідно до наданих рекомендацій, ВПО отримають доступ до повного спектру виборчих прав.

КОНТАКТИ

Ел.пошта: ukrki@unhcr.org, Тел: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН в Україні: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66849